

<https://printo.it/pediatric-rheumatology/LT/intro>

Sisteminė Raudonoji Vilkligė

Versija 2016

1. KAS YRA SISTEMINĖ RAUDONOJI VILKLIGĖ?

1.1. Kokia tai liga?

Sisteminė raudonoji vilkligė (SRV) yra lėtinė autoimuninė liga, kuri gali pažeisti įvairius vidaus organus, ypač odą, sąnarius, kraują, inkstus ir centrinę nervų sistemą. „Lėtinė liga“ reiškia, kad ji tęsiasi ilgą laiką. Žodis „autoimuninė“ reiškia imuninės sistemos sutrikimą. Užtuot saugojusi nuo bakterijų ir virusų, imuninė sistema neigiamai veikia sveikus paties ligoio audinius.

SRV pavadinimas atsirado 20-ojo amžiaus pradžioje. Žodis „sisteminė“ reiškia, kad liga pakenkia daugeliui kūno organų; „raudonoji“ nurodo išbėrimo spalvą. Ligos pavadinimas „vilkligė“ siejamas su lotynų kalbos žodžiu lupus (vilkas), nes tipinis peteliškės formos išbėrimas ligoio veide primena baltas dėmes ant vilkų snukių.

1.2. Kiek paplitusi ši liga?

SRV paplitusi visame pasaulyje, o labiausiai – Afrikoje, Amerikoje, Ispanijoje ir Azijoje. Europoje suseraga maždaug 4 žmonės iš 10 000, iš jų apie 15 procentų atvejų liga diagnozuojama vaikams iki 18 metų. SRV retai prasideda iki 5 metų ir gana retai – prieš pat paauglystę. Vaikų SRV vadinama jaunatvine arba prasidėjusia vaikystėje. Dažniausiai suseraga moterys nuo 15 iki 45 metų. Šios amžiaus grupės moterys serga 9 kartus dažniau negu vyrai. Iki lytinio brendimo berniukų sergamumas didesnis – tarp 5 sergančių vaikų būna 1 berniukas.

1.3. Kokios šios ligos priežastys?

SRV nėra paveldima. Tikslios ligos priežastys nežinomos. SRV yra autoimuninė liga: ja sergant imuninė sistema praranda gebėjimą atpažinti svetimą intervenciją į žmogaus audinius ir ląsteles. Imuninė sistema padaro klaidą ir pradeda gaminti autoantikūnus, kurie sveikas ląsteles identifikuoja kaip svetimą ir jas naikina. Autoimuninė reakcija sukelia uždegimą, kuris pažeidžia specifinius organus (sąnarius, inkstus, odą ir kt.). Apimtos uždegimo kūno dalys parausta, patinsta, pasidaro karštos ir skaudamos. Jeigu uždegimas užsitęsia, pažeidžiami audiniai ir blogėja jų funkcija. Dėl šios priežasties SRV gydymas paremtas uždegimo proceso malšinimu.

Daugybiniai įgimti rizikos veiksniai kartu su aplinkos veiksniais lemia pakitusią imuninės sistemos veiklą. SRV gali sukelti tokie veiksniai kaip hormonų pusiausvyros sutrikimas brendimo laikotarpiu, stresas, taip pat išoriniai veiksniai, tokie kaip saulės spinduliai, kai kurios virusinės infekcijos ar vaistai (pavyzdžiui, izoniazidas, hidrolazinas, prokainamidas, vaistai nuo traukulių).

1.4. Ar ši liga paveldima?

SRV nėra paveldima liga, kadangi tiesiogiai tėvų vaikams neperduodama. Tačiau vaikai paveldi iš tėvų dar nenustatytus genetinius veiksnius, kurie lemia SRV išsivystymą. Dažnai sergančio SRV vaiko giminėje būna žmonių, sergančių kokia nors kita imunine liga. Kad vienoje šeimoje SRV sirgtų du vaikai, pasitaiko labai retai. Šiuo metu prenatalinė diagnostika siekiant nustatyti SRV netaikoma.

1.5. Ar galima jos išvengti?

Užkirsti kelio SRV neįmanoma, tačiau susirgęs vaikas turėtų vengti tam tikrų situacijų, kuriose ligos eiga gali paūmėti, pavyzdžiui, saulės poveikio (privalomas apsauginis kremas), infekcijų streso ir tam tikrų vaistų.

1.6. Ar tai užkrečiama liga?

SRV neužkrečiama ir negali būti perduodama vieno žmogaus kitam.

1.7. Kokie pagrindiniai ligos simptomai?

Liga paprastai prasideda palaipsniui ir per kelias savaites, mėnesius ar net metus atsiranda vis naujų simptomų. Nespecifiniai SRV pradžios simptomai dažniausiai būna vaikų juntamas bendras silpnumas, greitas nuovargis. Daugeliui vaikų atsiranda pasikartojantis ar užsitęsęs karščiavimas, svorio kritimas, apetito praradimas.

Ilgainiui atsiranda specifinių ligos simptomų, rodančių uždegimą, apėmusį vieną ar kelias organų sistemas. Labai dažnai pažeidžiama oda ir gleivinės. Ant odos atsiranda įvairių išbėrimo elementų (ant saulės spindulių paveiktos odos gali atsirasti rausvas išbėrimas). Burnos ir nosies gleivinėje atsiveria opelės. Trečdaliui ar pusei ligonių būdingas tipinis plaštakės formos išbėrimas, apimantis skruostus ir nosies nugarėlę. Kartais pradeda slinkti plaukai (nuplikimas) arba parausta, pabąla, pamėlsta rankos pabuvus šaltyje (Reino fenomenas). Taip pat gali sutinti ir sustingti sąnariai, gali pradėti skaudėti raumenis, atsirasti mažakraujystė, kraujosruvos dėl mažiausio sutrenkimo, galvos skausmas, traukuliai ir krūtinės skausmas. Įvairaus laipsnio inkstų pažeidimas nustatomas beveik visiems segantiems SRV vaikams, ir jis lemia ilgalaikę ligos prognozę.

Pagrindiniai inkstų pažeidimo požymiai yra aukštas kraujospūdis, baltymas ir kraujas šlapime, tinimas, ypač pėdų, kojų ir akių vokų.

1.8. Ar visi vaikai serga vienodai?

SRV simptomai pasireiškia kiekvienam vaikui labai individualiai. Visi pirmiau išvardyti požymiai gali išryškėti tiek ligos pradžioje, tiek bet kuriuo ligos momentu. Gydytojo reumatologo išrašyti vaistai padeda malšinti SRV simptomus.

1.9. Ar vaikų liga skiriasi nuo suaugusiųjų ligos?

Vaikų ir paauglių SRV pobūdis toks pat kaip ir suaugusiųjų. Tačiau vaikų ligos eiga kinta greičiau ir yra sunkesnė nei suaugusiųjų. Be to, vaikams dažniau nei suaugusiesiems pasireiškia inkstų ar centrinės nervų sistemos pažeidimas.